

Az Erdészeti Egyesület 160 éve

(Egy kicsit másképp)

A XIX. század közepén is használt elemi iskolai tankönyvekben a magyar zászló három részéről ezt tanulták: a piros a magyar vitézséget, a fehér a magyar állandóságot, míg a zöld a magyar reményt jelenti. Ha mindezeket alkalmazzuk szakmai egyesületünk elmúlt évtizedeire, hol az egyiket, hol a másikat tartjuk, találjuk jellemzőnek.

Amikor 1851 nyarán létrehozták az Ungarischer Forstvereint, talán éppen a zöld szín dominált. Hiszen akármennyire is „erdész szín”, nem szabad elfeledkeznünk arról a birodalmi törekvésről, amely a hazai erdőgazdaság fejlesztésének reményéhez kötődött. Igen, mert a jobbágyfelszabadítás és az elkerülhetetlen iparosodás időszakában Bécsnek sem volt közömbös, hogy az imént legyőzött „tartomány” erdeivel mi lesz; vajon az itteni erdők a birodalom gazdasági potenciálját fogják-e, illetve milyen mértékben fogják növelni? Ezért nem kell csodálkozni azon, hogy az erdészegylet megszületésekor ott bábáskodtak a bécsi „intéző körök” is.

Igaz, a szakmai egyesületek létesítése „korszellem”-nek is felfogható, mivel a gazdasági egyesülethez kapcsolódó erdészeti szakosztály 1842 óta működött, az 1850-es, és 60-as években pedig az erdélyi (szász és magyar) gazdasági egyletek is erdészeti szekciókat hoztak létre, de az állandóságot – a fehér színt – talán nem itt kell keresnünk. Hanem abban a munkában, amellyel a magát egyre inkább Magyar Erdész-Egyletnek is nevező szervezet meghonosította az egyesületi életet; a vándorgyűléseket, az egyesületi kiadványokat, no és leginkább a hazai erdőgazdálkodás fejlesztésének, fejleszthetésének megvitatását, segítségét.

A piros, a magyar vitézség 1866 decemberéhez kötődik, amikor a harcok „magyar párt” Pesten új alapszabályt, új vezetőséget, leginkább pedig a magyar nyelven folyó egyesületi életet mondta ki. Jogilag ugyan az Országos Erdészeti Egyesület az Ungarischer Forstvereinből nőtt ki, de az új szervezet igyekezett elfeledkezni a folytonosságról (a fehér színről). Egy új állandóságot teremtett meg: a magyar erdészek és erdőtulajdonosok legfontosabb szakmai fórumát. Ehhez megfelelő anyagi alapokat (1886-tól önálló, impozáns székház, különböző alapítványok, értékpapírokkal

A Fürdő Szálló a XIX. század közepén

Az esztergomi fürdőszálló, ahol 1851 júliusában alakultunk

„hízó” vagy stb.) és szakmai „kompetenciát” teremtett. Ez utóbbit nemcsak az 1879. évi erdőtörvény egyesületi előkészítése, hanem a további évtizedek eseményei is igazolhatják; ami az OEE Alkotmány utcai székházában eldőlt, az a Kossuth téri Országházban is „átment”, hiszen az országgyűlési képviselők jelentős része komoly erdőbirtokkal is rendelkezett, így egyesületi tag volt.

A mintegy kétezres tagság a millennium körüli években új, reményt adó, tehát „zöld” programokat hirdetett meg: második, elsősorban az erdészeti igazgatást érintő és a kopárok fásítását szorgalmazó erdőtörvényt; az erdészeti kutatások fejlesztését; az erdei munkások szociális viszonyainak javítását; a természetvédelmi törekvések támogatását stb. Ugyanakkor a tagság különbözőségéből következően vidéki erdészegységek is alakultak, amelyek az erdészeti személyzet (elsősorban az erdőőrök, erdőszolgák) érdekeit is igyekeztek képviselni. Azaz az állandóság mellett a megújulás képessége is ott lüktetett az egyesületi életben. S az 1914-es világháború kitörésekor szükség volt a magyar vitézségre is. Itt nemcsak a harcokra gondolunk (ahol a bevonult erdőtisztek és –altisztek 34 %-a elesett!), hanem a mind nehezebb helyzetbe kerülő hátszág faellátásának biztosítására. Mindezt tetézte az 1917-től sztrájkokkal, munkamegtagadásokkal és egyéb nehézségekkel terhelt közhan-

gulat, majd pedig az 1918-as őszi összeomlás.

Az állandóságot jelentő fehér színt sem a Károlyi-kormány, sem a tanácsköztársaság nem nézte jó szemmel – az egyesületi működést betiltotta. Igaz, ez nemcsak az OEE-t érintette, de éppen az erdészek tömeges repatriálása, a maradék Magyarországra özönlése idején lett volna szükség az egyesületi segítségre, a kartársi összetartásra, biztatásra. (Ha már az anyagi segítséget nélkülözni kellett, mivel az OEE vagyonát a hadikölcsönök felemésztették.)

Ekkor a jövődőbe vetett hitet az ország első erdészének kiállása, az új erdészeti politika meghirdetése jelentette; új erdők kellene, fásítások, amelyek elképzelhetetlenek erdészek nélkül. Azaz van remény, s a bethleni konszolidáció idején az állandóság is helyreállt. Igaz, ez az egyesület már nem lehetett a régi, a legfőbb erdészeti fórum átkerült a soproni főiskolába, de a székház, és az 1873 óta egyesületi kiadásban megjelenő Erdészeti Lapok maradtak. Mint ahogy maradtak a vidéki egyesületek, sőt egy újabb erdészeti törvény (1935: IV. tc.) előkészítése is. A vitézséget jelentő piros színt főleg ez utóbbi esetben, még meg-meg lehetett csillantani, de megismételjük: az OEE korábbi fényét elvesztette. Ezen nem segített az 1938-tól kezdődő országgrész-visszacsatolási időszak sem, a közeledő, majd pedig a csaknem 8 hónapig tartó ma-

gyarországi harcok pedig különösen nem.

Az állandóságot ismét az egyesületek működésének betiltása, majd pedig 1948 novemberétől a MTESZ keretén belüli működési kényszer (–lehetőség?) szakította meg. Az OEE mégis újjáéledt, s ha az vitézséget nem is (lásd az Erdészeti Lapok, majd a székház elvesztése), de legalább a reményt, a zöld színt ismét felvehette. Vidéki, helyi csoportok alakultak, szakosztályokban és bizottságokban folyt a munka, és különösen az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1954. évi megalakítása éltette a zöld reményt. (Ez lett a szakma legfőbb – hivatalos és egyébként is elismert – fóruma.)

Emlegessük a vitézséget is? Ne, hiszen az 1956 körüli időszakról ugyan már sokat tudunk, de a legtöbbről jobb nem is tudni: az OEE mint egyesület – szerencsére? – ebbe nem bonyolódott bele. Éppen elég volt az OEF-en belüli vizsgálatok és szankciók tömege.

A Kádár-i konszolidáció idején az OEE szélesre tárt kapuin minden erdőgazdasági dolgozó bejuthatott. S a fesztelen szakmai beszélgetések, kirándulások, netalán előadások egy, a munkahelyen (a „munkahelyi demokrácia” ellenére sem) nem gyakorolható összetartozás-érzést alakítottak ki. Azaz a remény és az állandóság újra jellemzővé válhatott. A szaklap, Az Erdő szintén hozta az egyesületi híreket.

Tehát minden a hosszú távú, az állandóság érzetét kelthette.

A folyamatba az 1980-as évek nehézségei hoztak változást. A „zöldkalapos társaság” a mezőgazdasággal szemben is lemaradt. Új erdőtvény kell, új (fa)árpolitika kell, újra kell értelmezni az erdő és a vad kapcsolatát, új társadalmi elvárásoknak kell megfelelni stb. A mind gyakoribb szakmai megbeszéléseken egyre többször csilantak meg vitézi tettek is; amit a hivatalokban, netalán a párttaggyűléseken nem lehetett elmondani, az egyesületi rendezvényeken igen. Csakhogy az egyesületnek nem volt ereje ezeket képviselni, mert mint minden, az OEE is a párt járszalagján működött. (Még 1986-ban is az ügyvezető titkári állás betöltésének legfőbb követelménye az MSZMP-tagság volt.)

1990-ben volt lehetőség a piros-fehér-zöld becsülete visszaszerzésére. Mégis az elmúlt 20-22 év a fellépések időszakaként vonulhat be az OEE történetébe. Soroljam? A székházat, az állandóság legfőbb jelképét, nem sikerült visszakapni. Helyette lett „erdésztetem”. Az OEE szakmai és emberi érdekképviselése elképzelhetetlen akkor, amikor aktív vezérigazgatók az elnökök. Ők először a zrt. érdekeit kénytelenek nézni. Az egyesületi gazdálkodás nem veheti fel a versenyt a kimondot-

tan gazdasági szereplőknek „kitalált” viszonyok között. Azaz a különféle vállalkozásai alig jelentenek valamit. A tagság zömét kitevő középfokú erdészek vesztették el legnagyobb számban az (állami) állásukat, akikről még az egyesület lapja is két évtizede hallgat. (Mint ahogy az egyéb elbocsátásokról is. A Szerk.) S ha már a tagságnál tartunk: például az 1990-ben leköszönő főtítkár néven nevezte azt a „bigott kommunistát”, aki miatt az OEE évekig bénult volt. A megbírált éppen mostanában kapott „dísz”tagsági kitüntetést... Aztán ott van a helyi csoportok kérdése. 1990-ben az egyik vezérigazgató („ha nem változnak a dolgok”) a külön, vidéki erdészeti egyesület alakítását vetette fel. Ezt a „fogat” a régióképviselek intézményének megteremtésével „húzták ki”. S még lehetne a félmegoldásokat sorolni.

Mindezen, általunk, kortársak által látott hiányosságok, megalkuvások mellett az Országos Erdészeti Egyesület él. Így letéteményese annak a mind erősebb kívánságnak is, amelyet az EU-tagságból fakadó visszasságaink is felvetnek, s amiről mi, az 1960-as évek általános iskolásai már így tanultunk: piros-fehér-zöld = ez a magyar föld!

Oroszi Sándor

az Erdészettörténeli Szakosztály elnöke

Megalakult a Csodaszarvas Társaság!

A magyar gímszarvas kritikus helyzetének hatására *dr. Bán István* hosszas előkészítés után saját lakásán összehívta a szarvasvédelem iránt elkötelezett segítőtársakat. Budapesten 2011. március 3-án délután, minden hivatalos fórumtól függetlenül, megalakult a Csodaszarvas Társaság. Tagjai a társadalom széles keresztmetszetét óhajtják képviselni, amiért a személyesen megjelentek, valamint a modern hírközlési kapcsolatban lévő alapítók további támogatókat keresnek. Ugyancsak felmerült hasonló beállítottságú szervezetekkel is a kapcsolatfelvétel szükségessége, mint például „Bioetikai Társaság”, „Fekete István Kör” stb.

Az alapítók úgy határoztak, hogy egyelőre baráti társaságként fognak működni. A társaság célja a magyar csodaszarvas védelme és érdekeinek képviselete. Ennek érdekében a tagok a következő tevékenységekben kívánnak részt venni:

- a szarvasállomány jelenlegi szomorú állapotának bemutatása;
- a rablógazdálkodás megdöbbentő túlkapásai elleni tiltakozások széles körű ismertetése. Ilyen például a tiltott módszerekkel végzett tömeges szarvasirtás, mint például hajtásban, etetőnél, szónál, éjszaka lámpával, infracéltávcsővel, tilalmi időben lőtt szarvas!
- Társadalmi lelkiismeret alapozott széles körű szemléletformálás az óvodától az egyetemig át a társadalmi ismeretterjesztésig és vadászképzésig;
- túlkapásoktól mentes okszerű szarvasgazdálkodás és ellenőrzés;
- a szarvasállományban és életfeltételeiben okozott kár megtérítési módszerének meghatározása;
- művészetben és általában a magyar kultúrában a szarvas szerepének erősítése;
- folyamatos hírközlés;

A fenti témák tovább bővíthetők. Kérünk mindenkit a szarvassal szemben elkövetett brutalitások elleni fellépésre, felhasználva akár az írott és elektronikus sajtó, akár a számítógépes kommunikáció lehetőségeit is.

Dr. Bán István

Csodaszarvas Társaság